

R å d g i v e n d e u t t a l e l s e:

Dato: 6. mai 2021

Sak: 21/4

Klager: Bufetat, region A

Innklaget: B kommune

Nemnda: Advokat Tore Roald Riedl (leder), advokat Joakim Zahl Fjell og tingrettsdommer Ingrid Smedsrud

Avgjørelsesform: Nemndas avgjørelse er truffet i nemndsmøte via videolink og basert på skriftlige fremstillinger.

Saken gjelder: Saken gjelder tvist om dekning av utgifter ut over egenandel til forsterkningstiltak som følge av gutt, født 2006, sin funksjonshemming.

A – region
B – omsorgskommune
C – sted
D – sted
E – fylkesnemnda
F – tingrett
G – advokat

I – sykehus
J – lege

I møte 6. mai 2021 gav Barnevernets tvisteløsningsnemnd i sak nr. 21/4 slik

rådgivende uttalelse:

Saken gjelder uenighet om dekning av utgifter til forsterkningstiltak knyttet til guttens funksjonshemming. Han ble akutt plassert i statlig beredskapshjem xx. februar 2017 og bodde der frem til han ble flyttet til barnebolig xx. september 2019.

Bufetat mener at B kommune skal dekke utgifter til forsterkninger i beredskapshjemmet fra februar 2017 til februar 2018, samt betale for hele tiltaket fra februar 2018 til utflytting september 2019.

B kommune har avvist kravet.

Saken ble oversendt Barnevernets tvisteløsningsnemnd xx. oktober 2020. Kommunen innga uttalelse xx. november 2020. Så vel Bufetat som kommunen samtykker til at saken behandles av tvisteløsningsnemnda.

Sakens bakgrunn

Gutten bodde sine første leveår sammen med sin mor og tre søsken i C kommune. C kommune fikk bekymringsmeldinger knyttet til rot, søppel og uorden i hjemmet første gang i 2009.

Den xx. september 2013 ble gutten påkjørt av en bil da han syklet fra skolen og påført en alvorlig hjerneskade. Han ble psykisk og fysisk funksjonshemmet som en direkte følge av ulykken.

I november 2015 mottok barneverntjenesten flere bekymringsmeldinger knyttet til omsorgssituasjonen hjemme hos moren. Familien hadde da flyttet til B. Bekymringene gikk på generell svikt i oppfølgingen av barna, mangelfull hygiene og grensesetting, rot og uorden, uheldig involvering av barna i voksenkonflikter, samt at gutten ikke fikk den oppfølgingen han trengte. Barneverntjenesten i B kommune innhentet omfattende opplysninger knyttet både til daværende og tidligere bekymringsfulle forhold (også fra tidligere bostedskommune). Barneverntjenesten fattet xx. juni 2016 vedtak om kontrolltiltak i form av uanmeldte hjemmebesøk samt ansvarsgruppemøter.

Den xx. januar 2017 ble gutten akutt plassert etter barnevernloven § 4-6 første ledd i et statlig beredskapshjem i D kommune. Det midlertidige vedtaket ble avløst av vedtak etter barnevernloven § 4-6 annet ledd den xx. februar 2017.

I vedtaket er det uttalt:

Barneverntjenesten har hatt alvorlig bekymring for barna i familien over lengre tid. Bekymringen handler om mors ivaretagelse av praktisk, materiell omsorg, samt den emosjonelle omsorgen hun gir barna sine. Barneverntjenesten har vært inne med tiltak en lengre periode, i form av veiledning og uanmeldte hjemmebesøk. Flere ganger har mor ikke gitt barneverntjenesten mulighet til å komme inn i hjemmet. Det har også vært samarbeid med andre instanser i kommunen (omsorgstjenester for barn og unge, fysio/ergoterapi) om å tilrettelegge og bistå med hjelp til familien. Mor har ikke tatt i mot tilbudene kommunen har gitt henne, ifht bl.a. avlastning. Mor har ønsket å løse ting på sin egen måte, bl.a med hjelp fra venner.

Barneverntjenesten fremmet begjæring om omsorgsovertakelse primo februar 2017. Den xx. april 2017 vedtok Fylkesnemnda i E at B kommune skulle overta omsorgen for gutten og at han skulle plasseres i godkjent fosterhjem, jf. barnevernloven § 4-12 første ledd bokstav a og § 4-14 bokstav a. Mor og gutten ble gitt rett til samvær med hverandre fire ganger i året à to timer hver gang. Far og gutten ble gitt rett til samvær med hverandre seks ganger i året à to timer hver gang. Barneverntjenesten ble gitt rett til å føre tilsyn under samværene. Omsorgsovertakelsen omfattet også guttens tre søsken som ble plassert i godkjent fosterhjem hos sine fedre.

Om mors omsorgsevne uttalte Fylkesnemnda følgende:

Nemnda vurderer at det har vært og er alvorlige mangler ved mors praktiske og daglige omsorg. Det har vært alvorlige mangler ved orden, ryddighet og renhold, som har ført til vond lukt, søppel, matrester og dårlig hygiene i et hus/hjem hvor det har bodd 4 mindreårige barn. [...] Forholdene er sammenhengende og over tid beskrevet som uholdbare for barn å bo under. Hus og hjem har vært preget av rot, uorden, søppel og matrester. Det har manglet helt basale ting som sengetøy. Det er sett utføring i senger, på møbler, vegger og inventar. I tillegg har det luktet urin. [...] For [guttens] del, som særlig har trengt et ryddig hjem og lett framkommelig hjem, har kaoset vært en vesentlig tilleggsbelastning. Guttens funksjonshemminger krever et ryddig og ordnet hjem. Hjelpemiddelet har anbefalt og uttalt til mor at [han] trenger et ryddig og enkelt miljø rundt seg, for å fungere best mulig ut fra sine forutsetninger. Manglende tilrettelegging i hjemmet og stimulering har blitt påpekt fra flere, og det kan føre til at han mister ferdigheter og får forsinket utvikling. Nemnda vurderer at hans fysiske muligheter til utfoldelse har blitt vesentlig vanskeliggjort og forhindret i mors uryddige hjem. Nemnda vurderer også at han ikke har fått bruke sitt fysiske potensiale. Nemnda legger også til grunn at han har blitt understimulert sosialt og følelsesmessig. Han har blitt lagt altfor tidlig i sin seng med ipad etter skoletid. Han har ikke blitt aktivisert verken fysisk eller psykisk. Nemnda finner at [gutten], med sine funksjonshemminger, har vært utsatt for alvorlig omsorgsmangel av mor. [...]

[...] Nemnda vurderer at det er alvorlige mangler ved mors emosjonelle omsorg for alle barna. Mors manglende omsorg har vært ødeleggende for barnas sosiale utvikling. Mors atferd ovenfor barna har satt dem tilbake utviklingsmessig. Nemnda finner oppsummert at mor mangler evne til å ivareta barnas praktiske/materielle, emosjonelle, kognitive og sosiale omsorgsbehov. Nemnda konkluderer med at

forholdene i boligen var av en slik art at de mest sannsynlig har hatt negativ påvirkning på barnas generelle utvikling, og særlig på deres emosjonelle og kognitive utvikling. Dette gjelder både i et kort og langtidsperspektiv.

Under oppfølging av gutten vurderte barneverntjenesten hvilket tiltak som ville være det beste for han. Det fremgår av referat fra samarbeidsmøte xx. august 2017 at barneverntjenesten var opptatt av at kommunen skulle jobbe for å skaffe en barnebolig til han. Det ble sendt en formell søknad om barnebolig til B kommunes helse- og omsorgstjeneste allerede xx. desember 2017.

Mor brakte Fylkesnemndas vedtak inn for tingretten for overprøving. Da saken skulle behandles i retten hadde barneverntjenesten besluttet å be om dom på barnebolig. Barneverntjenesten mente gutten som følge av sin funksjonsnedsettelse hadde så særlige behov som krevde tiltak utover hva som ligger innenfor rammene for et ordinært beredskapshjem. Saken ble behandlet i F tingrett. Dom ble avsagt xx. februar 2018. Retten sluttet seg til Fylkesnemndas vurdering av mors manglende omsorgskompetanse og fant at det var påvist store mangler, både ved materielle forhold og mors egne personlige forutsetninger. På denne bakgrunn ble Fylkesnemndas vedtak stadfestet, men med den endring at gutten skulles plasseres i kommunal barnebolig i medhold av barnevernloven § 4 14 bokstav c. Retten kom videre til at han skulle ha rett til å ha med seg en trygghetsperson under samværene med foreldrene i stedet for at barneverntjenesten skulle føre tilsyn. I brev til barneverntjenesten i B kommune xx. mars 2018 bekreftet B kommune at gutten hadde blitt innvilget plass i kommunens barnebolig (bolig med heldøgns omsorg), når denne boligen var innflytningsklar. Av vedtak fra barneverntjenesten i B kommune datert xx. september 2019 fremgår det at gutten ble innvilget plass i barnebolig med heldøgnsbemanning 2:1. Gutten flyttet inn i barneboligen xx. september 2019.

Det fremgår av sluttrapport fra opphold i beredskapshjem at han under oppholdet hadde stor utvikling på alle områder. Da gutten flyttet inn i beredskapshjemmet brukte han rullestol, men kunne gå litt. Han hadde ortoser (støtteskiner) på begge bein, samt neoprenhanske på venstre hånd. Ved flytting fra beredskapshjemmet kunne han fint gå ca. 2 km og løpe ganske fort på korte strekker. Gutten brukte bleier da han kom til beredskapshjemmet. Dette sluttet han med etter ca. en måneds trening. Rapporten viser at gutten ved flytting fra beredskapshjemmet også hadde en betydelig bedre kognitiv og følelsesmessig fungering enn han hadde på plasseringstidspunktet.

Bufetat innkalte i brev av xx. januar 2019 til et møte med B kommune for å diskutere økonomiske spørsmål saken reiste. Møtet ble holdt xx. februar 2019, og det kom ikke til enighet. I etterkant av møtet var det i lengre tid korrespondanse mellom partene om den økonomiske ansvarsfordelingen. Bufetat formidlet til kommunen at de ønsket at saken skulle behandles av Barnevernets tvisteløsningsnemnd. Kommunen samtykket til dette i brev av xx. juni 2020.

Partenes anførsler

Bufetat har i det vesentlige anført at guttens behov for forsterkninger i barnevernstiltaket er knyttet til hans helseutfordringer som følge av trafikkulykken han ble utsatt for, og at det derfor er kommunen som skal dekke utgiftene til forsterkningstiltak.

Gutten har en alvorlig funksjonshemming av både psykisk og fysisk art som følge av trafikkulykken han ble utsatt for i 2013. Det er klart at han har en funksjonshemming i rundskrivets forstand. Han har utvilsomt levd under omsorgssvikt da han bodde sammen med sin mor. Bufetat legger Fylkesnemndas og rettens vurdering av mors manglende omsorgskompetanse til grunn.

Spørsmålet er om omsorgssvikten gutten ble utsatt for i hjemmet er årsaken til behovet han hadde for forsterkningstiltak i den perioden han var plassert i statlig beredskapshjem.

Han er både fysisk og psykisk utviklingshemmet og 100 % medisinsk invalid som følge av trafikkulykken. Dersom man tenker diagnosene bort og sammenligner gutten med barn i samme alder utsatt for tilsvarende omsorgssvikt, er det mye som tilsier at et kommunalt fosterhjem (uten forsterkninger) ville vært tilstrekkelig for å ivareta hans omsorgsbehov. Det vises til at hans søsken er plassert hos sine respektive fedre.

Bufetat har nedlagt påstand om at kommunen skal betale for forsterkninger i ett år fra innflytting i beredskapshjem xx. februar 2017. Et statlig beredskapshjem er i utgangspunktet et forsterket fosterhjem da en av fosterforeldrene har dette som heltidsarbeid. Videre er det konsulentbistand inn i hjemmet. Fosteremor er her også gitt et tillegg på 20 % på grunn av krevende oppdrag. Dette utgjorde kr 44 908 i det første plasseringsåret. Bufetat mener plasseringen var krevende på grunn av guttens funksjonshemming, og at kommunen skal betale dette tillegget.

Videre har Bufetat nedlagt påstand om at kommunen skal betale for hele tiltaket fra tingrettens dom xx. februar 2018 frem til gutten flyttet inn i barnebolig xx. september 2019. Begrunnelsen for dette er at det er guttens funksjonshemming som gjorde det nødvendig med denne type tiltak etter ett år i beredskapshjem. Vanligvis vil et barn flytte til en fast omsorgsbasis etter ett år i beredskapshjem. Barnebolig er et kommunalt ansvar etter helse- og omsorgstjenesteloven. I utgangspunktet skulle barneboligen stått ferdig sommeren 2018. Prosessen ble imidlertid forsinket flere ganger, og barneboligen sto først klar xx. september 2019.

Dersom funksjonshemmingen tenkes bort, kunne gutten ha bodd i et kommunalt fosterhjem. Dette ville ikke ha medført utgifter for Bufetat. Bufetat opplyser for øvrig at det hadde blitt fremmet krav om betaling fra kommunen selv om dommen hadde hatt en slutning om at han skulle plasseres i fosterhjem. Videre ville Bufetat fremmet krav om betaling dersom det ikke hadde blitt avsagt dom i det hele tatt og Fylkesnemndas vedtak fra xx. april 2017 hadde blitt stående. Kostnaden for oppholdet fra xx. februar 2018 og frem til utflytting utgjør kr 1 880 358.

Bufetat har nedlagt slik påstand:

- 1. B kommune skal dekke ekstrautgiftene i tiltaket fra februar 2017 til februar 2018.*
- 2. B kommune skal dekke utgiftene for hele tiltaket fra februar 2018 til utflytting september 2019.*

B kommune har i det vesentlige anført at guttens behov for forsterkninger i barnevernstiltaket har sin dominerende årsak i omsorgssvikt, og at Bufetat skal dekke utgiftene til forsterkningstiltak.

B kommune bestrider ikke at gutten har en funksjonshemming i rundskrivets forstand. Det er videre klart at det som følge av hans funksjonshemming og uavhengig av omsorgssvikten, har vært behov for en rekke hjelpetiltak. Bufetat har i sin vurdering likevel ikke i tilstrekkelig grad vektlagt den omfattende omsorgssvikten han var utsatt for før akuttvedtaket og den etterfølgende omsorgsovertakelsen. I den sammenheng vises til den markante fremgangen han viste motorisk og kognitivt etter plassering i beredskapshjemmet. Blant annet lærte han seg å gå og løpe og sluttet å bruke bleier. Vi viser også til den utførlige redegjørelsen fra advokat G i brev til Bufetat xx. april 2019.

Dersom omsorgssvikten tenkes bort, ville et barn på samme alder og med tilsvarende funksjonshemming normalt kunne blitt ivaretatt ved at det hadde vært innvilget hjelpetiltak i form av avlastning i hjemmet og omsorgslønn etter helse- og omsorgstjenesteloven. I denne saken har omsorgssvikten gutten ble utsatt for forut for plasseringen medført en ekstra tyngende omsorgssituasjon for beredskapsforeldrene, utover hva som følger av funksjonshemmingen. Bufetat har derfor blant annet innvilget 20 % ekstra godtgjøring til beredskapsmor. Dette er kostnader som etter barnevernloven § 9-4 første ledd andre setning skal dekkes av Bufetat, når kostnadene ved tiltaket overstiger kommunens egenandel. B kommune mener derfor det er feil når Bufetat krever at kommunen skal betale for ekstra godtgjøring til mor i perioden xx. november 2017 til xx. februar 2018 og hele tiltaket etter domsavsigelsen for barnebolig xx. februar 2018.

I forbindelse med forberedelse til domstolens behandling av anken over Fylkesnemndas vedtak om omsorgsovertakelse og plassering i fosterhjem, ble det gjennomført en sakkyndig utredning. Det ble der konkludert med at gutten har så omfattende og krevende omsorgsbehov at han ikke kan bo hos noen av foreldrene eller i et ordinært fosterhjem. Det fremgår videre at *«kanskje vil en løsning hvor oppholdet i beredskapshjemmet forlenges mens det parallelt blir jobbet med et kommunalt boligtilbud være den beste løsningen for ham»*.

Dette ble fulgt opp av barneverntjenesten ved en søknad til B kommune om barnebolig samme dag. Det var samtidig klart at tilbudet om barnebolig først var aktuelt noe frem i tid, noe Bufetat har vært informert om. Domstolen fattet derfor vedtak om at gutten senere skulle plasseres i kommunal barnebolig i medhold av barnevernloven § 4-14 c. B kommune bekreftet den xx. mars 2018 at han ville få plass i barnebolig i B når boligen var innflytningsklar formentlig rundt årsskiftet 2018/2019. Innflyttingstidspunktet ble senere forskjøvet til xx. september 2019.

Siden gutten bodde i beredskapshjem i D, er B kommune ikke er ansvarlig for tjenester som skyldes hans funksjonshemming før han flyttet inn i barnebolig i B den xx. september 2019. Kommunen kan heller ikke se at det er grunnlag for at Bufetat sine kostnader i form av oppdragsgodtgjørelse mv, er en tjeneste kommunen plikter å dekke etter helse- og omsorgstjenesteloven. Kommunens ansvar er derfor uansett begrenset til å dekke den del av Bufetat sine kostnader som ikke overstiger kommunens egenandel.

Dersom tvisteløsningsnemnda skulle komme til at B kommune er ansvarlig for å dekke tilleggskostnadene ved tiltaket, mener vi at det uansett ikke kan være grunnlag for å kreve

dekning av kostnader som er påløpt før xx. mars 2019, da Bufetat fremsatte sitt krav overfor kommunen. Det fremstår som særlig urimelig at Bufetat krever dekket kostnader tilbake i tid, da verken oppholdskommunen eller B kommune har hatt mulighet til å ta stilling til omfanget av tjenesten.

B kommune har nedlagt slik påstand:

- 1. Bufetat skal dekke ekstrautgiftene i tiltaket fra februar 2017 til 2. februar 2018.*
- 2. Bufetat skal dekke utgiften for hele tiltaket fra februar 2018 til utflytting 30. september 2019.*

Subsidiært fremmer B kommune følgende påstand:

Dersom Bufetat gis medhold i sin påstand skal det gjøres fradrag for kommunens alminnelige egenandel som allerede er innbetalt.

Nemndas bemerkninger

1.

Høsten 2007 utarbeidet det daværende Barne- og likestillingsdepartementet rundskriv Q-06/2007 om oppgave- og ansvarsfordeling mellom kommuner og statlige barnevernmyndigheter og om betalingsordninger i barnevernet ("betalingsrundskrivet"). Ved praktisering av rundskrivet erfarte staten og kommunene at det er vanskelig å unngå gråsoner hva gjelder oppgave- og betalingsansvar i enkelte av disse sakene.

I samarbeidsavtale av 19. august 2008 mellom Kommunenes Sentralforbund (KS) og Regjeringen v/daværende Barne- og likestillingsdepartementet om utvikling av barnevernet, ble partene enige om å etablere et tvisteløsningsorgan for de såkalte "gråsonesaker". Dette er saker der det er tvist mellom kommune og stat om grensen mellom statens betalingsansvar etter barnevernloven og kommunenes betalingsansvar etter annen lovgivning. Gråsonesaker oppstår der et barn har behov for tiltak både etter barnevernloven og andre velferdslover.

På bakgrunn av ovennevnte opprettet partene 1. januar 2010 Barnevernets tvisteløsningsnemnd. Nemnda er et uavhengig organ som skal gi rådgivende uttalelser i gråsonesaker som begge parter velger å bringe inn for nemnda. Nemndas uttalelse er ikke rettslig bindende.

Barnevernets tvisteløsningsnemnd består av leder, to faste medlemmer og varamedlemmer. Leder er utnevnt av Barne- og likestillingsdepartementet (BLD) i samarbeid med KS for en periode på inntil fire år. BLD utnevner et fast medlem med vara på fritt grunnlag og ett fast medlem med vara etter forslag fra KS. Nemndas leder og medlemmer skal ha juridisk kompetanse. Hver sak behandles av leder, ett medlem som er oppnevnt på fritt grunnlag og ett medlem som er oppnevnt etter forslag fra KS.

KS og departementet utarbeidet saksbehandlingsregler for nemnda (datert 17. november 2009) og for nemndas sekretariat. Saksbehandlingsreglene ble revidert i februar 2017.

2.

Det rettslige utgangspunkt om fordeling av utgifter i barneverntjenesten følger av barnevernloven § 9-4 og § 9-5:

§ 9-4 Statlig regional barnevernmyndighets økonomiske ansvar for barneverntjenesten
Når det gjelder barn under 20 år som blir plassert i fosterhjem eller institusjon eller får opphold i senter for foreldre og barn, skal statlig regional barnevernmyndighet dekke den del av kommunens utgifter som overstiger det kommunen plikter å betale etter § 9-5.

§ 9-5 Statlig regional barnevernmyndighets rett til å kreve refusjon fra kommunen.
Den kommune som har søkt om inntak i institusjon eller for barn og foreldre i senter for foreldre og barn, skal yte delvis refusjon av oppholdsutgifter til statlig regional barnevernmyndighet etter satser fastsatt av departementet. Det kan også fastsettes satser for kommunal refusjon ved inntak i institusjon eller senter for foreldre og barn med tilknyttet spesialisttjeneste etter denne loven. Departementet kan gi forskrifter om refusjonsordningen.

Med hjemmel i barnevernlovens § 9-5 er det gitt forskrift om statlig regional barnevernmyndighets rett til å kreve refusjon fra kommunen for opphold i institusjon (FOR 200311-26-1397). Satsene fastsettes hvert år i statsbudsjettet, jf. forskriften § 4, og meddeles i departementets årlige rundskriv. Etter dette vil statlig regional barnevernmyndighet refundere kommunens oppholdsutgifter til fosterhjemsplassing i den utstrekning de overstiger den fastsatte sats per plass per måned.

Barn og ungdom med funksjonshemninger av fysisk eller psykisk art - og som samtidig har behov for barneverntjenester - kan ha rett til både statlige spesialisthelsetjenester, kommunal omsorg og behandling og tjenester etter barnevernloven. Dette innebærer at et barn med sammensatte problemer som er plassert i barneverninstitusjon også har rett til hjelpetiltak etter annet lovverk. I dette skjæringsfeltet mellom statlige og kommunale ansvarsområder oppstår et kostnadsfordelingsspørsmål som ikke er løst i de ovennevnte lover og forskrifter. I det såkalte betalingsrundskrivet Q-6/2007 fra det daværende Barne- og likestillingsdepartementet er det forsøkt oppstilt retningslinjer for håndtering av dette kostnadsfordelingsspørsmålet.

Det fremgår av innledningen til betalingsrundskrivet at formålet er å "*sikre mest mulig ensartet forståelse og praktisering i hele landet når det gjelder oppgave-, ansvars- og utgiftsfordelingen mellom kommuner og statlig regionale barnevernmyndigheter.*"

I betalingsrundskrivet Q-6/2007 er det fremhevet at barneverntjenestens ansvar er av subsidiær karakter også overfor funksjonshemmede barn. I del II punkt 2.5 heter det bl.a.:

At barnet er funksjonshemmet gir ikke i seg selv grunnlag for å plassere barnet utenfor hjemmet med hjemmel i barnevernloven. Det er bare dersom det funksjonshemmede barnet samtidig faller inn under de alminnelige vilkårene for tiltak etter barnevernloven at barnevernloven kommer til anvendelse. At barnet på grunn av funksjonshemmingen har større omsorgsbehov enn foreldre med alminnelig god omsorgsevne er i stand til å ivareta, er ikke tilstrekkelig til plassering utenfor hjemmet etter barnevernlovens regler.

I del III punkt 5 er det bl.a. uttalt følgende om kostnadsfordelingen for særskilte tiltak som har sammensatte årsaker:

Dersom funksjonshemmede barn plasseres i statlige eller private barneverninstitusjoner, og funksjonshemmingen innebærer at det må settes inn særskilte tiltak eller særlig tilrettelegging skal kommunen dekke den del av utgiftene ved institusjonsoppholdet som knytter seg til barnets funksjonshemming, i tillegg til ordinær andel av oppholdsutgiftene. I en del tilfeller kan det være vanskelig å foreta en grensedragnings mellom hvilke tiltak ved institusjonsoppholdet som knytter seg til barnets funksjonshemming. Det må i så fall foretas en konkret vurdering av det enkelte barn. Det vil i den sammenheng være nyttig å se på hvilke behov barn i samme alder med tilsvarende omsorg har. På samme måte kan det være nyttig å se hvilke behov hjemmeboende barn i samme alder og med tilsvarende funksjonshemming har.

En kostnadsdeling som beskrevet ovenfor skal imidlertid ikke skje dersom omsorgssvikten er den dominerende årsak til barnets funksjonshemming. Det vil da være den ordinære betalingsordningen innenfor barnevernet som skal legges til grunn.

3.

Det er enighet mellom partene om at gutten har en funksjonshemming i betalingsrundskrivets forstand og som nødvendiggjør forsterkningstiltak i beredskapshjemmet han har vært plassert i. Spørsmålet for nemnda er følgelig om omsorgssvikt er den dominerende årsak til funksjonshemmingen.

Av poliklinisk notat fra I fremgår at gutten har fått følgende diagnoser:

- T90.8 Følgetilstand etter andre spesifiserte hodeskader
- M41.4 Nevromuskulær skoliose
- Z50.8 Beh. som omfatter bruk av annet spes. rehabiliteringstiltak

Fra notatet siteres:

Dette er en gutt som ble utsatt for et multitraume i forbindelse med påkjørsel av en bil i det han syklet fra skolen i 2013. Han fikk da bruddskader i underekstremiteter og bekken samt thorax og hodeskade. Han har en psykisk utviklingshemming, men klarer seg langt bedre enn sist jeg så ham i 2016 idet det da har vært en omsorgsovertagelse og han nå er i et godt beredskapshjem, noe som har gjort at han er kognitivt og funksjonelt blitt bedre.

I sakkyndig uttalelse av xx. desember 2017, utarbeidet til F tingrett, er det vist til at spesialist i nevrologi og barnenevrologi J etter en samlet vurdering har satt guttens medisinske invaliditetsgrad til 100 %. Det fremkommer at guttens medisinske situasjon vil være livslang, og han vil ha behov for døgnkontinuerlig tilsyn på kort og lang sikt.

Videre henvises det i uttalelsen til at J skrev følgende om guttens atferdsvansker:

[Guttens]atferdsvansker er både direkte og indirekte resultat av hjerneskade. ... som ledd i en nedsatt sentralnevrologisk inhibisjon og nedsatt evne til impulsstyring.

I dom fra F tingrett av xx. februar 2018 fremkommer følgende om guttens funksjonshemming og omsorgsbehov:

[Gutten] har som følge av trafikkulykken og den påførte hjerneskaden store atferdsvansker som både knytter seg til reguleringsvansker og problemer med oppmerksomhet og konsentrasjon. I følge både psykolog X og psykolog Y har [han] mest sannsynlig fått en endret kontaktfunksjon som følge av sin hjerneskade. Det innebærer at han ikke på vanlig måte skiller mellom kjente og ukjente og at han på en måte har mistet den tilknytningen han en gang hadde. Retten legger det til grunn. Retten deler den sakkyndiges vurdering av at [han] trenger omsorgspersoner som kjenner han godt, og som samtidig har god fagkunnskap på å håndtere hans atferd. [han] trenger et oversiktlig og rolig hjemmemiljø. Han trenger rutiner og forutsigbarhet, samt at mange daglige gjøremål må ha trengingspreg. For at [han] skal få god omsorg kreves det et omfattende tverrfaglig samarbeid, både når det gjelder pedagogiske, sosiale og somatiske utfordringer. Den eller de som skal ha omsorgen for [han] må ha en kompetanse og en kapasitet langt utover det som normalt kreves av en forelder.

Nemnda finner det ikke tvilsomt at gutten har fått en alvorlig funksjonshemming og store atferdsvansker som følge av trafikkulykken han ble utsatt for i 2013. Nemnda finner det heller ikke tvilsomt at gutten har vært utsatt for alvorlig omsorgssvikt i hjemmet og at dette sannsynligvis har hatt en negativ betydning for hans utvikling. Det vises til Fylkesnemndas vedtak av xx. april 2017 og dom av xx. februar 2018 fra F tingrett der guttens oppvekst- og omsorgssituasjon er grundig beskrevet.

Med de beskrivelser som er gitt av guttens atferdsuttrykk og behov for hjelp og støtte i hverdagen over mange år, mener nemnda imidlertid at hans vansker fremstår langt mer alvorlig og sammensatte enn det man kan forvente av barn utsatt for omsorgssvikt. Omsorgssvikten vurderes derfor ikke som den dominerende årsaken til guttens funksjonshemming. Hjerneskaden gutten pådro seg under trafikkulykken i 2013 har etter nemndas mening stor betydning for forståelsen av guttens vansker. Nemnda viser også til at det ikke er opplyst at guttens søsken har funksjonsnedsettelse som følge av omsorgssvikt.

Nemnda har merket seg at partene har ulike anførsler blant annet om ansvar knyttet til annen lovgivning, fra hvilket tidspunkt et eventuelt ansvar løper mv.

Ifølge fylkesnemndas vedtak xx. april 2017 ble gutten plassert i godkjent fosterhjem i medhold av barnevernloven § 4-14 første ledd bokstav a. Vedtaket ble som nevnt brakt inn for tingretten. Ifølge slutningen i F tingretts dom xx. februar 2018 ble fylkesnemndas vedtak stadfestet med den endring at «[gutten] senere plasseres i medhold av barnevernloven § 4-14 c i kommunal barnebolig». Rent faktisk flytting til barnebolig skjedde xx. september 2019.

Som det fremgår over under pkt. 1 er nemndas kompetanse begrenset til å avgi uttalelse i tilfeller der funksjonshemmede barn er plassert i statlige eller private barnevernsinstitusjoner og funksjonshemmingen gjør at det må settes inn ekstratiltak. Kommunen skal dekke den del av utgiftene som knytter seg til barnets funksjonshemming, i tillegg til ordinær andel av

oppholdsutgiftene med mindre omsorgssvikten er den dominerende årsak til barnets funksjonshemming.

Det er her enighet om at gutten har en funksjonshemming, og det er heller ikke tvilsomt at dette har nødvendiggjort forsterkningstiltak. I tillegg er nemnda kommet til at omsorgssvikten ikke er den dominerende årsak til disse. På denne bakgrunn tilrår nemnda at B kommune dekker utgiftene ut over kommunal egenandel til forsterkningstiltak som følge av guttens funksjonshemming fra plasseringen og frem til flyttingen i barnebolig xx. september 2019.

Nemnda har ikke kompetanse til å uttale seg om kommunen har ansvar etter annen lovgivning for utgifter ut over forsterkningstiltak som nevnt. Det ligger også utenfor nemndas kompetanse å ta standpunkt til omfanget av de kostnader som kan kreves dekket, herunder eventuelle andre sivilrettslige krav mellom partene.

B kommune har for øvrig anført at siden barnet var plassert i beredskapshjem i D kommune, er ikke B kommune ansvarlig for tjenester som skyldes barnets funksjonshemming før barnet flyttet inn i barnebolig i B den xx. september 2019.

Nemndas mandat er begrenset til å gi rådgivende uttalelse ved tvist mellom partene om grensen mellom betalingsansvar etter barnevernloven og andre lover, «gråsonesakene», jf, vedlegg til Samarbeidsavtale av 19. august 2008 mellom Staten og Kommunenes Sentralforbund (KS), side 1, nest siste avsnitt:

Som nevnt er det «gråsonesakene» som er opphavet til ønsket om et tvisteløsningsorgan. Tvisteløsningsorganets arbeid skal således være avgrenset til å gjelde tvister mellom stat og kommune, og omhandle grensen mellom statens betalingsansvar etter barnevernloven og kommunens betalingsansvar etter andre lover.

Det vises også til saksbehandlingsregler for Barnevernets tvisteløsningsnemnd, utarbeidet 17. november 2009 av Barne- og likestillingsdepartementet og KS, hvor det heter i § 1:

Uenigheten må dreie seg om statens betalingsansvar etter barnevernloven og kommunens betalingsansvar etter andre lover.

En uenighet om hvilken kommune som skal dekke utgiftene omfattes følgelig ikke av tvisteløsningsorganets virkeområde.

Slutning:

Barnevernets tvisteløsningsnemnd tilrår at B kommune dekker utgiftene ut over kommunal egenandel til forsterkningstiltak som følge av guttens funksjonshemming i perioden xx. februar 2017 til xx. september 2019.

Joakim Zahl Fjell

Tore Roald Riedl

Ingrid Smedsrud